

แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น  
ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก

สรักษ์ เรืองวังสัน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น  
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร  
พ.ศ. 2553  
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

514840310 : สาขาวิชา : การปกครองท้องถิ่น ; ปร.ม. (การปกครองท้องถิ่น)

คำสำคัญ : แนวทางพัฒนา / กระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น / องค์การบริหารส่วนตำบล

สร้อยศรี เรื่องวังสัน : แนวทางการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผน

พัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก (PRACTICE GUIDELINES

DEVELOP OPERATIONAL BASED ON LOCAL DEVELOPMENT PLANNING PROCESS

OF SUB DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION IN TAK)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ดร.เกรียงศักดิ์ สร้อยสุวรรณ และรองศาสตราจารย์ ดร.ภาณุวัฒน์

ภักดีวงศ์ จำนวน 122 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก 2) เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก 3) เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย ใช้การสัมภาษณ์แบบมีเค้าโครง โดยใช้เก็บข้อมูลกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

โดยตรงกับกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 18 คน ประกอบด้วยนักวิชาการ จำนวน 6 คน นายกองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 6 คน และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 6 คน และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดทำแบบสอบถามเพื่อสอบย่นความคิดเห็นกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มใหญ่ คือ คณะผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดตาก จำนวน 322 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .975 ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ของการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่าทุกขั้นตอนอยู่ในระดับมาก โดยขึ้นติดตามความก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือขั้นประเมินผล ขึ้นวางแผน และขึ้นปฏิบัติตามแผน ตามลำดับ

2. แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก มีดังนี้

- 2.1 ต้องจัดเจ้าหน้าที่เฉพาะเพื่อลงพื้นที่ในการให้ความรู้ในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นให้กับประชาชน เช่นอาจมีการส่งเจ้าหน้าที่ที่สามารถพูดภาษากับชาวบ้านเข้าไปยังหมู่บ้านเป้าหมายนั้นๆ เพื่อสื่อสาร ทำความเข้าใจ เสริมสร้างความรู้ ให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกในการวางแผนผลประโยชน์ที่เขาพึงจะได้รับ ให้ประชาชนรู้ว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร รู้จักปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง
- 2.2 ต้องนำกิจกรรมอื่นๆ พ่วงเข้าไปด้วยเช่น การรับชำระภาษี การให้บริการรับแจ้งในเรื่องของน้ำประปา เป็นต้นเพื่อเป็นการดึงมวลชนให้มากยิ่งขึ้น
- 2.3 การนำแผนไปปฏิบัติทางเจ้าหน้าที่ต้องมีการรายงานสถานะทางการเงินงบประมาณให้ทางผู้บริหารทราบอยู่เป็นประจำ เพื่อให้ผู้บริหารจะได้วางแผนการใช้จ่ายและดำเนินการตามโครงการที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติ
- 2.4 เมื่อมีการนำแผนสู่การปฏิบัติแล้วต้องมีการแต่งตั้งบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความตั้งใจในการทำงานเพื่อมีส่วนร่วม เป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผน เข้ามาร่วมกับทางองค์การบริหารส่วนตำบลในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของทางองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อความโปร่งใสและเป็นธรรม
- 2.5 เมื่อมีการติดตามและประเมินผลแล้วต้องจัดทำสรุปผลการติดตามและประเมินผล รายงานให้ผู้บริหารและประชาชนสภาฯ เพื่อโปรดทราบ และเพื่อดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบต่อไป
- 2.6 ทางเจ้าหน้าที่ในฐานะผู้ปฏิบัติจะ ต้องศึกษาระเบียบวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวกับแผนพัฒนาทั้งหมดทุกชั้นตอนอย่างถ่องแท้ สามารถตอบคำถามได้ทุกคำถาม สามารถแจ้งแนวทางในการปฏิบัติงานที่ดีที่สุดได้ทุกชั้นตอน
- 2.7 ต้อง จัดประชุมหรือให้ความรู้ ทั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้บริหาร ข้าราชการ พนักงานในองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั้งหมด ว่าขั้นตอนของการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นมาอย่างไร ต้องมีการให้ความรู้ให้เข้าใจ และการให้ความรู้นี้ก็ต้องการทบทวนทุกปี การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้น
- 2.8 ในการ วางแผนพัฒนาท้องถิ่นต้องมีวิสัยทัศน์เมืองที่ชัดเจน มองภาพเมืองในอนาคตให้ได้ แล้วก็จะแยกออกเป็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาที่ดีจะต้องเป็นการพัฒนาแบบต่อเนื่อง โดยเน้นตัวคนที่แท้จริงของพื้นที่นั้นๆ

514840310 : MAJOR : LOCAL GOVERNMENT ;  
M.P.A. (LOCAL GOVERNMENT)

KEYWORDS : GUIDELINES DEVELOPMENT / LOCAL DEVELOPMENT PLANNING  
PROCESS / SUB DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION  
SORRARAK RUANGWUNGSAN : PRACTICE GUIDELINES DEVELOP  
OPERATIONAL BASED ON LOCAL DEVELOPMENT PLANNING PROCESS OF SUB  
DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION IN TAK.  
THESIS ADVISORS : DR.KRIANGSAK SOISUWAN, Ph.D. ASSOC. PROF.PANUWAT  
PAKDEEWONG, Ph.D. 122 PP.

The purpose of this study were 1) to study the state of the performance in conformity with the local developmental planning processes of Sub-district Administrative Organizations (SAO) in Tak Province, 2) to study the problem of performance in conformity with the local developmental planning processes SAO in Tak Province, 3) to find the ways to develop the performance in conformity with the local developmental planning processes SAO in Tak Province.

The findings of this research were as follows:

1. The state and problem of the performance in conformity with the local developmental planning processes of the SAO in Tak were, as a whole, at a high level. When considering each aspect, it was found that all the aspects were at a high level. The aspect of the progress tracking had the highest mean. The evaluation, planning and the planning based performance had the lower mean respectively.

2. Guidelines to develop the performance in conformity with the local development planning of the SAO in Tak were as follows:

- 2.1 The SAO should appoint the special officers who can speak dialect to give knowledge about the local developmental planning to the villagers in order to have them understand and protect their own interests.

- 2.2 The SAO has to add other activities such as tax payment service, water supply complaint in order to attract the participation of the local people.

2.3 When implementing a plan into practice, the officers have to report the budget to the executive in order that the executive will set a plan of expenditure and perform the project according to the law.

2.4 When implementing a plan into practice, the SAO has to appoint the expert outsiders as a committee to monitor and evaluate the plan and join the SAO to monitor the operation of the SAO to ensure transparency and fairness.

2.5 Having monitored and evaluation a plan, the SAO has to provide the results of monitoring and evaluation and report to the executive and the chairman of the council so as to inform the public.

2.6 The officer as a practitioner must thoroughly study the entire developmental plan, answer all questions and clearly explain every step of performance.

2.7 The SAO has to arrange a conference or give knowledge to the members of the SAO council, executives, government officers, staff, and village headmen about every step of the local developmental planning. And the understanding and knowledge of the local developmental planning must be reviewed every year.

2.8 In local developmental planning, the SAO must have a clear vision of the city, look at the future of the city. The good development must be a continuous development with emphasis on the characteristics of the area.

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ดร.เกรียงศักดิ์ สร้อยสุวรรณ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ภาณุวัฒน์ ภัคดีวงศ์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ วงศ์คำจันทร์ ประธานกรรมการสอบ และ ดร.ภาควงศ์ อินทวงศ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ปรากฏนามในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์สละเวลาในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและได้ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดตาก นักวิชาการผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ผู้บริหารท้องถิ่นและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาในพระคุณของบิดามารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์จนประสบความสำเร็จ

สรรัักษ์ เรืองวังสัน

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
<b>บทที่</b>	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	9
บริบทของจังหวัดตาก.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	51
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตาม กระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก โดยการสัมภาษณ์.....	53

## สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตาม กระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก โดยใช้แบบสอบถาม.....	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สัญลักษณ์หรือคำย่อที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ตอนที่ 1 ข้อมูลที่ได้.....	62
ตอนที่ 2 บทวิเคราะห์.....	74
ตอนที่ 3 การนำเสนอแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผน พัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	79
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	81
สรุปผลการวิจัย.....	82
อภิปรายผลการวิจัย.....	86
ข้อเสนอแนะ.....	90
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	95
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ.....	96
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการวิจัย.....	107
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	110
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้ให้ข้อมูล.....	120
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	122



## สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนหน่วยการปกครองของจังหวัดตาก.....	35
2 พื้นที่การเกษตรจังหวัดตาก.....	37
3 การผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดตาก ปีการเพาะปลูก 2552.....	38
4 แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดตาก.....	40
5 แสดงจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดตาก.....	44
6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดตาก....	55
7 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม อยต.ขนาดกลาง...	55
8 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม อยต.ขนาดเล็ก....	56
9 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม อยต. ขนาดกลาง.....	56
10 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม อยต.ขนาดเล็ก.....	57
11 จำนวนและร้อยละของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและพนักงานองค์การ บริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบ แบบสอบถาม.....	65
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาของการ ปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก จำแนกเป็นขั้นตอน.....	67
13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาของการ ปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก ขึ้นวางแผน.....	68
14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาของการ ปฏิบัติงาน ตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก ขึ้นปฏิบัติตามแผน.....	69

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาของการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก.....	71
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาของการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก ชั้นประเมินผล .....	73
17	เปรียบเทียบข้อมูลจากบทวิเคราะห์โดยแจกแจงรายประเด็นตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นทั้ง 4 ขั้นตอน.....	74

## สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
1	วงจรหรือกระบวนการวางแผน..... 24
2	ขั้นตอนกระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 3 ปี..... 29
3	แผนที่จังหวัดตาก..... 34
4	จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดตากปี 2545 – 2550..... 40
5	กรอบแนวคิดการวิจัย..... 52